

Планине које из далека изгледају плаве, изблиза су зелене

Кинеска пословица

Србија има потенцијале да издржи светску кризу, захваљујући систему здравственог осигурања базираног на принципу *солидарности*, изјавио је зимус за дневни лист "Политика" (05.02.09.) актуелни министар здравља др Томица Милосављевић и додао да и председник САД, Барак Обама, у реформи здравственог осигурања заправо копира наш систем.

Светска штампа протеклих дана преноси речи нобеловца Кругмана, који до детаља објашњава да ће САД у реформи здравства користити искуства швајцарског модела здравственог осигурања. Србију нико не помиње. Што се наших осигураника тиче, још су живи, али од солидарности коју помиње министар, неће још дуго. Најновија збивања у здравству говоре да солидарности у Србији има таман толико колико и воде у Сахари.

Солидарност- шта то беше?

У Институту за онкологију у Сремској Каменици за терапију најтежих болесника формирана је листа чекања. Према Закону о здравственом осигурању, место на тој листи може се "прескочити" за новац. Исти Институт увео је и такозвани "допунски" рад (у вечерњим терминима установа функционише као приватна, све услуге се плаћају, а користи се државна имовина осигураника), све по закону и Уредби коју је предложило Министарство здравља, а усвојила српска Влада. Велики број болесника од канцера тако је доведен у ситуацију да право на лечење, али и основно људско право, ПРАВО НА ЖИВОТ, не могу да остваре у редовном радном времену и на терет осигурања. Руководство Института у Сремској Каменици уговором од 11.03.09. (може се видети на сајту здравственог осигурања РС) обавезало се да ће месечно примати 40 пацијената из Републике Српске. Ти пацијенти зраче се апаратом "Варијан", док се осигураници из Србије већином третирају на два стара апарата "Линац 2". Због великих гужви, наши осигураници зраче се и ноћу или се стављају на листе чекања. Нови акцелератор "Варијан" био је покварен крајем јула и за то време пацијенти из Републике Српске

Пише: Зорица Д. Марковић
субота, 29 август 2009 22:38

пребачени су на већ пребукиране старе апарате "Линац 2", док су домаћи осигураници пребачени на листе чекања. На апарату купљеном средствима домаћих осигураника, зрачени су пацијенти из РС и пацијенти који су прескакали листу чекања плаћајући услугу у кешу. Због претеране експлоатације, апарат је 20 дана био у квару. За то време пацијенти из Републике Српске били на апаратима "Линац 2", како би се испоштовао уговор. За пацијенте из Србије то је значило прекид континуитета зрачења и стварање нових листа чекања.

Према сведочењу људи који раде у Институту, пацијенте из Републике Српске у Институт свакодневно довози комби из мотела "Стари кровови", где бораве они који зрачну терапију добијају амбулантно. Постоје аутентичне фотографије, снимљене мобилним телефоном, па време и датум када су направљене могу бити проверени. За теже пацијенте, према уговору са РС, обезбеђен је болнички смештај, што умањује капацитете за лежеће пацијенте из Србије. Фонд Републике Српске месечно плаћа лечење од 3.000 до 5.000 евра по пацијенту. Половина тих средстава иде Институту, а половина онима који учествују у допунском раду. Реч је о десетинама хиљада евра. Провером имовинске карте лекара у овој установи, добио би се прави одговор на питање коме је све ово донело замашну личну корист.

Наравно, у Институту за онкологију у Сремској Каменици тврде да све ово није тачно, као и да се пацијенти из Републике Српске зраче у трећој смени, да је цео поступак легалан, јер је ресорно Министарство издало дозволу да Институт потпише уговор са Републиком Српском о лечењу њихових болесника. Иначе, на апаратима у трећој смени раде лекари који су потписали уговор за допунски рад у вечерњим клиникама.

Наравно, све је у најбољем реду. Принцип солидарности у пракси у потпуности функционише.

Исход лечења код канцера драматично зависи од трке с временом. Тај детаљ лекари Института у Сремској Каменици вешто су (солидарно) комерцијализовали. Породице оболелих, које су се задуживале, трошиле последње кућне резерве и "прескочиле" Листу чекања, осетили су добро шта значи "принцип солидарности". Између осталог, један број њих био је принуђен да учествују у лицемерној фарси и потпише документ о донацији (!) Институту. Тако су платили улазницу за живот, али и постали нечасни учесници српске "омерте", јер се ћутање подразумева. Ћутали су и ћутаће, јер добро знају да судски спорови у Србији трају годинама, а време сурово откуцава и шансе за преживљавање гасну из минута у минут.

Солидарност? Ћути Српско лекарско друштво, Лекарска комора, али и највиши државни функционери који су покренули кампању за борбу против малигних болести. Има и у томе солидарности, али какве?

Медијско спиновање

- Тражили смо од лекара да надокнаде трошак за лекове издате на рецепте које су наши контролори оспорили, а ако не буду хтели покренућемо судске поступке – изјавила је у недавно у интервјуу "Новостима" Светлана Вукајловић, директор Републичког завода за здравствено осигурање. О Институту у Сремској Каменици, суноврату "принципа солидарности", ни реч.

За медијске стручњаке, види се из авиона, реч је о класичном покушају медијског "спиновања" – скретања пажње јавности са теме која не само да има тежак садржај који јако сензибилише јавност, већ се питање одговорности за такво стање у здравству само по себи намеће.

У истом интервјуу, Светлана Вукајловић шаље поруку лекарима, а још увек их има, који нису спремни да ћуте, да могу страдати због неопрезно написаног "прекобројног рецепта" и то - кривично!

Вукајловић каже да "олако потрошен новац свих осигураника" мора да се врати у касу и наводи да је у прва четири месеца ове године издато два и по милиона кутија лекова више него у истом периоду претходне године, што је Фонд коштало додатне две милијарде динара. Ипак, све ово прво би требало најпре доказати. Питање које се ових дана не може избећи јесте – како је дошло до тога да се склопи уговор са Здравственим осигурањем Републике Српске, штетан по наше осигуранике?

Право питање гласи: колико стотина домаћих осигураника није добило благовремено терапију, што је за лечење малигних болести најважније, јер су били на незаконитој, комерцијализованој листи чекања и због тога преминули? Ко ће породицама надокнадити губитак најближих, да их морално и материјално обештети за кршење

њихових права на правовремено лечење и живот? РЗЗО?

О свему томе Светлана Вукајловић не прича, већ нуди причу о кажњавању лекара који су преписали неколико рецепата више. О укидању права на живот на Институту за онкологију, где стотине пацијената није дочекало терапију, и где листе чекања иду и до шест месеци, ни речи.

У односу на проблеме онколошких болесника, приче о вишку прописаних лекова делују крајње неубедљиво. Кад смо већ код бриге за новац осигураника, ваљало би видети како се он троши по свим ставкама. Да ли нам је, поред толиких зграда које су остале од бивше савезне администрације, била неопходна и hi-tech нова зграда РЗЗО, на Дедињу, у кругу КБЦ "Др Драгиша Мишовић"? Колико је коштала касу осигураника? Зашто, на пример, РЗЗО набавља инсулинске пумпе по цени од око 5.000 евра, док исте пумпе фонд здравственог осигурања Словеније набавља по цени од око 3.200 евра, а Немци за око 3.500 евра? Или – зашто на тендеру за поменуте пумпе, које инсулин зависним дијабетичарима живот чине далеко квалитетнијим, учествује само један добављач? Додуше, код нас су регистрована два, али овај други се и не јавља, зна се исход тендера. У Словенији, на пример, тренутно раде три добављача, а на помолу је и четврти. Зар РЗЗО и Светлана Вукајловић не би могли да и код нас примене иста искуства? Не знају, или имају неки други мотив?

Уместо тога, Светлана Вукајловић нуди причу о кажњавању лекара који су преписали неколико рецепата више, о укидању права на живот на Институту за онкологију, где стотине пацијената није дочекало терапију, ни речи.

Кад смо већ код медијског "спиновања", колико кошта армија ПР-оваца у систему државног здравства? Тешко је наћи једну, од око 330 установа у здравству, која нема бар једног ПР-а. Министарство здравља, на пример, има их четири, плус пар стално ангажованих агенција. Дом здравља у Новом Саду, на пример, има чак два ПР-а! Да ли се све то плаћа из касе РЗЗО? Колико РЗЗО издваја новца за "пролаз" у медије? Постоје ли, можда, уговори или аранжмани на годишњем нивоу са одређеним медијима и о којој суми је реч? Хоће ли икада независна државна ревизија, као у свим нормалним и демократским земљама, једног дана изнети и те податке да јавност коначно сазна како се троши новац намењен лечењу нације.

P.S. Роман "Неподношљива лакоћа постојања" написао је чешки писац Милан Кундера,

Неподношљива лакоћа здравствене солидарности

Пише: Зорица Д. Марковић
субота, 29 август 2009 22:38

осамдесетих година прошлог века, био је то светски бестселер. Роман се, између осталог, бави и једном од најтежих болести друштва и појединца, лицемерјем.